

Projecte d'intervenció comunitària

El Servei d'Intervenció Social, Infància i Gent Gran, arran del contracte adjudicat a l'empresa estudi 6 i en compliment de l'assenyalat als plecs de la licitació del "*Programa comunitari de prevenció socioeducativa amb la infància i adolescència en el municipi de Calvià*", ha iniciat un Programa comunitari de Prevenció, que posarà en marxa un Projecte d'Intervenció comunitària i en xarxa a tres 3 nuclis de població:

- Santa Ponça
- Peguera
- Son Caliu

El projecte és desenvolupa dins el marc dels objectius estratègics del Departament de Desenvolupament Social, Infància i Gent Gran i del "I Pla local d'Infància i adolescència 2018-2021" ampliant la seva visió i objectius cap a l'intervenció comunitària.

Aquest projecte que és descriu a continuació forma part del projecte tècnic presentat per l'empresa Estudi 6 que té l'encarrec contractual de desenvolupar el Programa comunitari de prevenció socioeducativa.

Descripció

La intervenció comunitària és una manera d'enfocar les polítiques d'un territori, que es basa en "treballar junts/es", per generar, conjuntament, des de la comunitat, propostes de millora de la vida d'un territori. S'entén per comunitat el conjunt de veïns i veïnes, les entitats i associacions, els professionals que hi treballen i els serveis de proximitat (les escoles, instituts, els centres sanitaris, els centres cívics, serveis socials, cossos de seguretat, etc.).

En resum, l'objectiu és millorar la vida del territori amb la col·laboració de la gent del nucli i amb tothom que, des del seu àmbit, hi treballa. D'aquesta manera, s'enforteixen les capacitats individuals i col·lectives, els agents que formen la comunitat augmenten la seva capacitat d'autoorganització i presa de decisions; es donen respostes específiques a les necessitats concretes de cada zona; s'aborden les dificultats de manera integral i no fragmentada, i es facilita l'enfortiment democràtic de la societat.

El Projecte d'intervenció comunitària estructura i endreça aquesta intervenció. Permet ordenar i construir la intervenció comunitària com un procés, implicant des del primer moment a la comunitat en la generació de les seves pròpies actuacions de millora.

Aquest projecte es posarà en marxa en els 3 nuclis de població prioritzats des de l'Ajuntament.

A l'hora de dissenyar la intervenció comunitària cal tenir en compte els següents **aspectes claus** de la realitat amb la qual es treballa:

Estacionalitat: El territori es troba fortament fragmentat temporalment. Aquest fet condiciona les relacions veïnals i les activitats, segons l'època de l'any, afectant al nombre i tipus de persones que l'habituen. El gran volum de veïns i veïnes treballen en el sector del turisme durant la temporada alta (maig a octubre). A més, de juny a setembre els nen/es i joves no tenen la rutina d'anar als centres educatius, passant moltes hores al carrer.

Paisatge urbà: L'entorn urbà és un component clau que s'ha de tenir en compte com a font d'oportunitats i eina per resoldre la fractura social i cultural del territori. Cal entendre l'actual ús que es fa de l'espai públic i integrar els recursos naturals de la zona amb una diversitat d'enfocaments.

Participació social: La nostra intervenció comunitària s'ha de vertebrar mitjançant la participació dels agents que intervenen en el territori, especialment amb la població infantil i juvenil.

Es dinamitzarà la participació de les persones residents del territori, agents socials (associacions de veïns, culturals, de benestar social) i altres àrees i recursos municipals.

Treballarem el vincle amb la població com a estratègia clau per a dinamitzar la seva participació amb les actuacions i activitats grupals i comunitàries.

Objectius específics

- Detectar necessitats socials, educatives, familiars i comunitàries de la població infantil i juvenil dins dels espais de paisatge urbà comunitàries.
- Potenciar i desenvolupar les actuacions de l'àrea 5, que donin resposta a les necessitats detectades.
- Generar xarxes socials i espais de relació comunitària.
- Afavorir l'impuls, coordinació i la participació d'accions de caràcter transversal.

Persones destinatàries

El projecte està dirigit a tota la població dels 3 nuclis urbans prioritzats: Son Caliu, Santa Ponça i Peguera, amb especial incidència a la població infantil i juvenil.

Metodologia

Metodologia transformadora

És una metodologia transformadora fonamentada en la capacitat que atorga a una comunitat per definir les seves necessitats i implicar-se en els projectes que milloraran la seva vida. El rol protagonista de la ciutadania és la clau, passant de ser un element passiu i receptor a actiu. Implica canviar les relacions entre ciutadania i administració, en termes de col·laboració i coresponsabilitat.

Per a l'Ajuntament suposa a més canvis interns, ja que caldrà avançar encara més en el treball transversal dels departaments municipals, en l'optimització dels recursos i en l'eliminació de solapaments entre serveis.

Investigació/Acció/Participativa (IAP)

És una metodologia d'intervenció comunitària que aposta per iniciar el procés d'organització comunitària mitjançant la realització d'un estudi de les situacions problemàtiques que preocupen. La IAP es pot definir com “un mètode d'estudi i acció que busca obtenir resultats fiables i útils per a millorar situacions col·lectives basant la investigació en la participació dels col·lectius a investigar” (Alberich, 2000). Pel desenvolupament d'aquests processos cal definir estratègies de dinamització de la participació i de la creativitat que facilitin l'aportació de diferents idees així com eines que ajudin a sistematitzar la construcció comuna sobre la situació i les propostes de millora.

Procés metodològic per fases

El procés metodològic que es proposa té les següents fases: Anàlisi diagnòstica; Planificació de la intervenció; Execució/evolució de la intervenció; Avaluació continuada i ajustos de les metes a assolir.

Treball en xarxa

La intervenció comunitària va lligada de la mà del treball en xarxa, i la coordinació entre els diferents agents del territori, tant entitats del tercer sector, població organitzada com serveis i departament municipals. (Veure apartat 5.2.2)

Organització

El projecte s'organitzarà per fases, a cada fase es defineixen els objectius a assolir, instruments metodològics i les actuacions a seguir

FASE I. Anàlisi Diagnòstica

Descripció

Aquesta és la fase prèvia a la planificació de la intervenció.

A ESTUDI 6 creiem que és de vital importància implicar en aquesta fase als col·lectius del territori, l'èxit de la nostra actuació comunitària depèn que les actuacions responguin a les necessitats i interessos de les persones participants i a la seva realitat temporal i contextual. Si volem que les persones i entitats participin de la intervenció, l'han de sentir com a seva. Per a realitzar l'anàlisi diagnòstica portarem a terme un coneixement previ de la realitat i un diagnòstic comunitari participatiu.

Objectius

Coneixement previ de la realitat:

- Crear vincles i relacions entre tots els agents implicats en el procés comunitari: Creació del grup motor
- Recollir informació sobre el territori de diverses fonts per oferir una visió global de la situació
- Definició d'una hipòtesis inicial de la realitat del territori
- Conèixer els recursos comunitaris

Diagnòstic comunitari participatiu:

- Fer una valoració inicial de la situació de dificultat social (què passa?, com passa? I per

què passa?)

- Implicar a tots els actors de la població en la definició de la problemàtica
- Aprofitar espais informals i crear espais formals per concretar les dificultats

Instruments metodològics

Coneixement previ de la realitat: Prospecció; Recollida informació de fonts documentals, Grup motor

Diagnòstic comunitari participatiu: Diagnòstic participatiu, Grups focals, Sessions participatives, DAFO, Enquestes, grups de discussió

Actuacions concretes

Coneixement previ de la realitat:

- Elaboració d'un informe previ on es reculli el màxim d'informació del territori: història, anàlisi de context demogràfic i social, anàlisi urbanístic, mapa de recursos, antecedents d'accions a la zona, etc. Finalitzant amb una hipòtesi de problemàtica
- Creació d'un grup motor de tècnics/ques d'aquells agents que intervinguin amb la població infantil i juvenil a la zona: professionals de serveis socials, l'Àrea de participació (dinamitzadors/es de zona) i igualtat, IMEB, joventut (dinamitzadors/res juvenils), cultura, policia local, guàrdia civil, escoletes, CEIPs i IEs, CREC, ICE, PMPD.
- Elaboració DAFO del Grup motor, a partir de la hipòtesis inicial

Diagnòstic comunitari participatiu:

A partir del DAFO del grup motor es dissenya i executa el procés diagnòstic participatiu per a determinar conjuntament i de manera participativa el diagnòstic de la comunitat:

- Disseny del procés diagnòstic a portar a terme: accions concretes, identificació de "influencers o persones claus de la comunitat", distribució de tasques entre els membres del grup motor, temporalització.
- Posada en marxa les accions: grups focals amb mares de l'entorn i joves, entrevistes amb "influencers", trobades informals, sessions de treball amb ciutadania organitzada i col·lectius concrets (p.e. nouvinguts/des), enquestes, dinàmiques a les escoles, etc.
- Creació d'un DAFO que reculli tot el treball fet i identificació de les àrees a incidir amb el treball comunitari.
- Retorn a totes les persones participants i col·lectius dels resultats del diagnòstic participatiu

FASE 2. Planificació de l'intervenció

Descripció

A l'inici d'aquesta fase s'han de definir objectius comuns i consensuats, realistes, assumibles, positius i avaluables. A partir del diagnòstic es posa en comú la situació desitjada i les possibles accions, i s'estableix com es pot donar resposta a les situacions de necessitat que es volen millorar.

Objectius

- Dissenyar les metes a assolir i les millores a emprendre
- Posar en comú la situació desitjada, les idees i les possibles accions

- Establir com donar resposta a les necessitats que es volen millorar (prioritzar)
- Elaborar un projecte que ajudi a planificar l'acció
- Establir espais de regulació i canals de comunicació entre els agents comunitaris

Instruments metodològics

- Assemblees populars
- Reunions
- Grups de treball

Actuacions concretes

- Es crearà la taula comunitària: un espai on es convidarà a tota la ciutadania organitzada i agents socials de la zona i grup motor per definir objectius i accions
- Assemblea popular: de forma oberta a tota la ciutadania es portarà a terme una sessió de presentació de la proposta de la taula comunitària per acollir suggeriments i aportacions.
- Reunions amb les persones claus del territori per recollir les seves aportacions.
 - Grups de treball amb els col·lectius participants del diagnòstic.

FASE 3. Evolució de l'intervenció

Descripció

Un cop planificada la intervenció comunitària, s'inicien les actuacions. Per fer-ho cal anar executant les accions prioritzades, distribuir les tasques, portar a terme espais periòdics de trobada amb els agents actius i difondre el que es fa i els seus resultats.

Objectius

- Desenvolupar les activitats i actuacions planificades
- Prioritzar, de manera consensuada i participativa les accions a desenvolupar
- Desenvolupament de les activitats
- Portar a terme una bona articulació i coordinació amb tots als agents actius i un lideratge comunitari compartit
- Creació d'espais periòdics: plataformes, taules, etc. així com un calendari Espais de trobada formals i informals
- Donar informació accessible i compartida i fer difusió del que es fa i dels seus resultats.

Instruments metodològics

- Activitats/ actuacions: de sensibilització, de creació i coproducció de recursos, de dinamització i de cohesió i transformació social
- Estratègies sociocomunitàries, tècniques de dinamització
- Difusió
- Taules de treball tècnic, segons les accions prioritzades a la fase anterior.
 - Reunions de seguiment i altres espais periòdics

Actuacions concretes

Les actuacions concretes d'aquesta fase dependran del diagnòstic participatiu i de la

planificació feta de manera participativa. Tot i així, ESTUDI 6 ha elaborat al projecte presentat un catàleg d'actuacions comunitàries possible.

FASE 4. Avaluació

Descripció

L'avaluació és un aspecte clau del procés comunitari. Implica la reflexió i la capacitat de crítica constructiva de tots els agents actius per a conèixer com es desenvolupa l'acció comunitària i poder-hi incloure canvis. Permet assolir la qualitat de la intervenció sota una perspectiva de millora contínua.

Es durà a terme una avaluació contínua i de procés, així com una avaluació final.

Objectius

- Fer un seguiment i avaluació contínua de procés.
- Actualitzar la informació/diagnòstic
- Difondre els resultats de l'avaluació i incorporar millores al procés.

Instruments metodològics

- Enquestes de valoració del participants (ciutadania, agents, personal tècnic).
- Reunions d'avaluació.
- Avaluació participativa grups.
-

Actuacions concretes

- Avaluacions periòdiques des del Programa, més tècniques i estructurades: mitjançant reunions i enquestes del propi equip de Programa, dels responsables de l'ajuntament i del grup motor.
- Avaluació conjunta periòdiques amb els participants en l'acció comunitària: es portaran a terme dinàmiques de valoració amb els participants de les accions adaptades a la seva edat i enquestes valoratives.
 - Informe de resultats: tots els resultats obtinguts es recolliran en un informe de resultats que permetrà detectar les millores a realitzar en l'execució de la intervenció comunitària.

Temporalització

Aquest projecte s'ha iniciat al mes d'octubre de 2020 i es durà a terme durant tot el temps de durada del *Programa comunitari de prevenció socioeducativa amb la infància i adolescència en el municipi de Calvià* que implementa la empresa Estudi 6 amb la direcció i coordinació per part del Servei d'Intervenció Social, Infància i Gent Gran.

Fase 1

Aquesta primera fase es portarà a terme durant el primers 4 mesos de contracte.

Mes **1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12**

Fase 2

Mes **1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12**

Fase 3

És important adaptar la fase d'execució a la temporalitat del territori. Tenint en compte que a la temporada alta del turisme, la ciutadania treballa moltes hores diàries, cal planificar les accions per realitzar-les d'octubre a abril.

Durant els mesos d'estiu es focalitzarà l'atenció als infants i joves i al seu oci.

Mes **1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12**

Fase 4

Mes **1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12**

Recursos

Més enllà dels instruments metodològics a emprar a cadascuna de les fase, l'execució de la intervenció comunitària empra els següent recursos:

- Infraestructura: Espais als centre educatius, i a diferents espais municipals (Sala de plens de l'ajuntament, biblioteques, poliesportius, etc.)
- Material fungible: material per a realitzar les diferents actuacions diagnòstiques i comunitàries (cartolines, fulls, retoladors, post-its), material de difusió, comestibles per vehicular espais informals (café, té, berenar), etc.
- Aplicacions: Survey Monkey per enquestes, Google drive per gestió i treball compartit, xarxes social per visibilització.

Coordinació i implicació externa

Fase 1

- Grup motor format per professionals de serveis socials, l'Àrea de participació (dinamitzadors/es de zona) i igualtat, IMEB, joventut (dinamitzadors/res juvenils), cultura, policia local, guàrdia civil, escoletes, CEIPs i IES, CREC, ICE, PMPD.
- Teixit associatiu que ha intervingut o pot intervenir a la zona: associacions veïnals; APIMAs; Clubs Esportius, etc.
- Agents socials

Fase 2

Es treballarà amb el Grup motor i tots els agents que hagin participat del diagnòstic comunitari.

Fase 3

A les actuacions comunitàries es prioritza la implicació d'altres agents i àrees i serveis

municipals, descrits a la fase diagnòstica. Es dissenyaran actuacions conjuntes segons les necessitats detectades.

Fase 4

L'avaluació es farà amb el grup motor.

A més, durant una actuació grupal, o activitat comunitari de mitja/llarga durada es planificaran moments d'avaluació participativa amb les persones participants i enquestes amb els agents implicats. A les actuacions puntuals es passaran enquestes al finalitzar.